

elaborau construcții de tipul: „suportul denotativ al realității nu se mai inventează, conotațiile fiind ele însele teoretic suficiente până la infinit”. Atâtea cuvinte savante pentru a observa că profesoara stoarce rufe uscate și că Lida ar putea evita violul dacă ar fugi pe ușa larg deschisă...

Intelectualul român dornic să dialogheze cu Doru Mareș și, prin el, cu publicul tânăr este somat să-i părăsească pe Angela Similea, Bujor Mișcuția sau Gigi Marga de dragul formației B.U.G. Mafia, pentru că, ne zice cronicarul, *Tertium non datur*. De câte ori acest principiu se extrage din logica formală și se extinde la viață se subînțelege că,

dacă nu ești de acord cu prima ipoteză, emisă de posesorul autorității, a doua este evident absurdă, pentru că îl contrazice pe cel care le știe pe toate, iar a treia este periculoasă pentru viața celui (celeii) care o emite. Este logica interogatoriilor polițienești. În artă, *datur*.

Magdalena Boiangiu

reviste de teatru

Când cronicarul greșește...

Una dintre cele mai prestigioase publicații britanice despre teatru este „The Theatre Record”. Publicată și redactată de criticul Ian Herbert, apare bisăptămânal, cu subtitlul „Cronica neîntreruptă a scenei britanice” („Continuing chronicle of the British stage”). De ce „neîntreruptă”? Pentru că, de 20 de ani, consemnează nu doar toate spectacolele, ci și toți... cronicarii. Fără artificii grafice, numai cu un lung șir de articole, întrerupte pe alocuri de fotografii alb-negru. Mă voi referi la exemplarul care inventariază perioada 2–31 decembrie 2000. Numărul e deschis de „colțul editorului” („Prompt Corner”), care discută cele mai recente puneri în scenă, texte sau evenimente teatrale, cu bune și rele. Urmează lista de cronici, grupate pe spectacole și având în cap distribuția și, pentru fiecare articol în parte, ziarul și numele cronicarului. Am numărat: în intervalul cu pricina, au avut premiera 48 de producții la Londra și 22 în afara Londrei.

Ce mai putem citi în afară de cronici? Un capitol destinat comentării mai detaliate a unor spectacole deja discutate în numere anterioare; o listă completă a producțiilor anului 2000, o alta, de la A la Z, a montărilor care

se jucau la data intrării sub tipar; o a treia listă, a spectacolelor care urmează să apară, la Londra și în țară, până la sfârșitul anului, cu numele autorului, al teatrului, al regizorului și, după caz, al unora dintre actori. Ceea ce mi se pare demn de pus sub semnul exclamării este următorul amănunt: toate cronicile sunt apariții de ziar, dar, spre deosebire de corespondentele lor românești, au profunzime, seriozitate și farmec. Lectura în paralel a tuturor cronicilor care apar în urma aceluiași spectacol este foarte folositoare, atât pentru istoricii spectacolului, cât și pentru cronicarii de rând (nu știu cât de mult, pentru publicul obișnuit). Așa ies la iveală nu doar diferențele de viziune, ci și cele de stil, de sistem de valori în ceea ce privește teatrul și viața.

O observație generală: cronicarii britanici dau mare atenție apariției textului nou de teatru. Așa se face că, de cele mai multe ori, cronica analizează mai curând piesa decât spectacolul. În orice caz, se pare că, la englezi, un text nou nu primește articole separate, în sine, ci, aproape mereu, articole despre text în spectacol. Explicația ar fi următoarea: textele noi se montează, nu se comentează. De pildă, Royal Court: din 1981, o dată cu fiecare montare, publică

piesa – și invers (o dată cu scrierea textului, apare și montarea).

Din punctul meu de vedere, cele mai interesante grupaje din revistă sunt cele care se referă la spectacolul Teatrului Royal Court cu *I Just Stopped By to See The Man* (după cum era de așteptat, privit mai curând din unghiul textului, dar nu numai) și la punerea în scenă, la Royal Shakespeare Company, cu *Henry VI* (o trilogie durând în total zece ore, lucru pe care nimeni nu ratează să-l pomenească). Scriind despre aceste spectacole, criticii s-au întrecut pe ei înșiși. Atât de tare încât, de pildă, Michael Billington de la „The Guardian”, analizând piesa de la Royal Court, face greșeala să spună că personajul principal (un negru cântăreț de blues) ar fi ieșit mai adevărat dacă dramaturgul nu ar fi fost alb. Evident, Stephen Jeffreys, dramaturgul atacat pe nedrept, îi răspunde (articolul, publicat chiar de ziarul în care a apărut cronica, este consemnat în „Theatre Record” alături de cel al lui Billington): „Una dintre condițiile de bază pentru a fi dramaturg este să fii în stare să intri în pielea altor oameni”. Pe bună dreptate.

Mirona Hărăbor